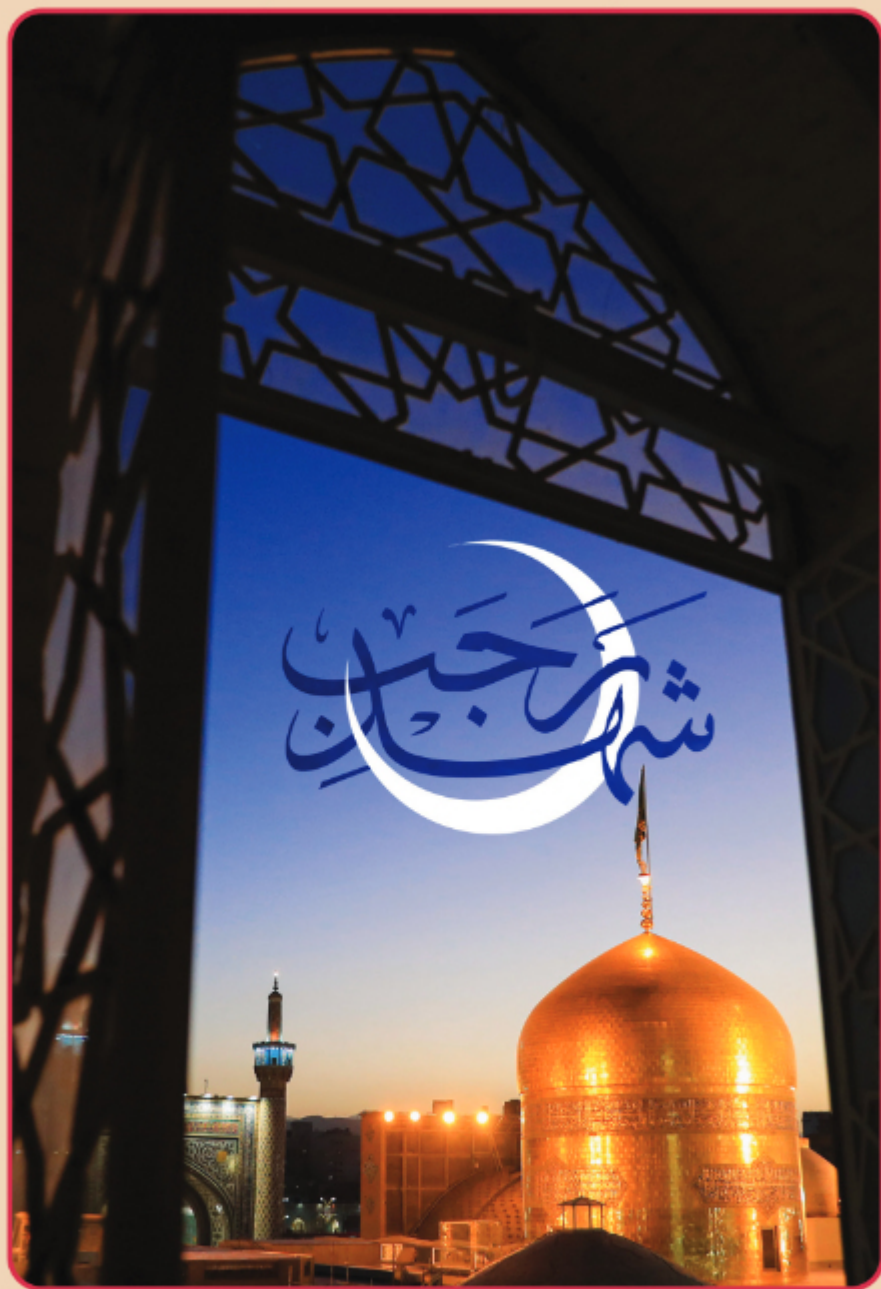

مسابقه فرهنگی

همه ما می‌دانیم لطف و رحمت الهی همیشه و در همه اوقات شامل حال بندگان می‌شود؛ اما خداوند به برخی از زمان‌ها برکت و منزلت ویژه‌ای بخشیده است تا فرصت تقرب بیشتری را برای بندگان خاصش فراهم آورد. «ماه رجب» یکی از همین فرصت‌هاست. رسول خدا ﷺ این ماه را «ماه خدا» نامیده و هیچ ماه دیگری را احترام و فضیلت به عظمت آن نمی‌رسد.

شاید به دلیل همین ویژگی‌های منحصر به فرد است که خداوند مقدر کرده در این ماه ردای نبوت را بر تن بهترین بنده‌اش بپوشاند. البته مناسب‌های دیگری نیز در ماه رجب واقع شده است که به برکت این ماه افزوده است، مناسبت‌های برجسته‌ای مانند:

روز اول ولادت امام باقر علیه السلام	روز سوم شهادت امام هادی علیه السلام	روز دهم ولادت امام جواد علیه السلام	روز سیزدهم ولادت امیرالمؤمنین علیه السلام	روز پانزدهم رحلت حضرت زینب علیه السلام
روز بیست و چهارم فتح عزمند و پیر افتخار خبر به دستان توانمند امیرالمؤمنین علیه السلام	روز بیست و پنجم شهادت امام کاظم علیه السلام	روز بیست و ششم وفات حضرت ابوطالب	روز بیست و هفتم عید مبعث	

اعمال ماه رجب

صاحب عزیز این ماه، ما را به اعمالی سفارش کرده تا به وسیله آن، دل و روحمان را صیقل بدهیم و با آمادگی بیشتری به استقبال ماه‌های شعبان و رمضان برویم. این اعمال به دو دسته کلی تقسیم می‌شود: دسته اول شامل «اعمال مشترک» است که در هر زمانی از این ماه می‌توانیم به جا آوریم، از جمله این اعمال، زیارت امام رضا علیه السلام است. دسته دوم «اعمال خاص» این ماه است که به روز یا زمان معینی اختصاص داده شده است. در ادامه تعدادی از اعمال هر دو دسته را بیان می‌کنیم.

الف. اعمال مشترک ماه رجب

۱. روزه: یکی از اعمال سفارش شده و مهم در ماه رجب «روزه» است. در روایات متعددی از اهل بیت علیهم السلام به توصیف اهمیت و فضیلت این عمل پرداخته شده است. از حضرت رسول صلی الله علیه و آله نقل شده است: «اگر کسی یک روز از ماه رجب را روزه بدارد، مستحق رضوان الهی شود، روزهاش غضب الهی را خاموش می‌کند و خداوند دری از درهای جهنم را بر او می‌بندد.»^۱

۲. توبه و انابه: ماه رجب فرصت مغتنمی است که بندگان در دریای بی‌کران این ماه، از آلودگی گناهان پاک شوند. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: «ماه رجب، ماه استغفار امت من است؛ پس در این ماه بسیار طلب آمرزش کنید که خداوند آمرزنده و مهربان است.» علاوه بر ذکر شریف «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ» که تأکید شده در این ماه زیاد گفته شود، اذکار دیگری نیز برای استغفار و طلب بخشش از خداوند توصیه شده است. از جمله این اذکار می‌توان به ذکرهای زیر اشاره کرد: از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت شده: اگر کسی در این ماه صد مرتبه بگوید: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» و آن را به صدقه ختم کند، خداوند عاقبتش را ختم به رحمت و آمرزش می‌کند و اگر کسی چهارصد مرتبه این ذکر را بگوید، ثواب شهادت صد شهید برای او نوشته خواهد شد. در روایت دیگری آمده که:

هر کس در ماه رجب، هنگام صبح و شب هفتاد مرتبه بگوید: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» و سپس دست‌هایش را بلند کند و بخواند: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ثَبِّتْ عَلَيَّ»، اگر در ماه رجب از دنیا برود، خداوند از او خشنود است و به برکت این ماه از آتش دوزخ دور خواهد شد. خواندن هزار مرتبه «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَ الْآثَامِ» نیز از دیگر اعمال این ماه است.

۳. صدقه: فضیلت «بخشش» در ماه رجب آن قدر زیاد است که از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده است: «هر کس در ماه رجب صدقه دهد، خداوند روز قیامت او را در بهشت مهمان کرده و به ثوابی گرمی می‌دارد که نه چشمی آن را دیده، نه گوشی شنیده و نه به ذهن بشری تصور کرده است.»^۲ همچنین نقل است که از پیامبر صلی الله علیه و آله سؤال شد: «اگر شخصی معذور باشد یا توانایی گرفتن روزه ماه رجب را نداشته باشد، چه کار کند تا از ثواب روزه بهره‌مند شود؟» رسول خدا صلی الله علیه و آله در جواب فرمودند: «برای هر روز یک قرص نان در راه خدا به فقیر صدقه دهد.»^۳

۴. سایر اعمال مشترک ماه رجب: از جمله اعمال و اذکار دیگری که در ماه رجب به آن سفارش شده است خواندن دعای «يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ حَاجَةٍ...» بعد از هر نماز و گفتن هزار مرتبه ذکر شریف «لا إله إلا الله» در طول ماه است.

ب. اعمال خاص ماه رجب

۱. اعمال مخصوص شب و روز اول ماه رجب: شب و روز اول ماه رجب بسیار مبارک و پرفضیلت است و اعمالی برای آن ذکر شده که به تفصیل در مفاتیح بیان شده است.

۲. لیلة الرغائب: به اولین شب جمعه ماه رجب «لیلة الرغائب» می‌گویند. در این شب، مابین نماز مغرب و عشاء، نمازی دوازده رکعتی وارد شده است که آثار و برکات بسیار زیادی دارد.

۳. اعتکاف و ایام البیض: به روزهای سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم هر ماه قمری «ایام البیض» گفته می‌شود. در ماه رجب این سه روز از فضیلت و اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. اعمال شب پانزدهم و اعمال آموادود از اعمال مهم این ایام است.

۴. اعمال مخصوص شب و روز بیست و هفتم: روز بیست و هفتم بسیار مبارک و پربرکت است؛ چراکه اولین آیات قرآن کریم در این روز بر قلب پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نازل شد و رسالت ایشان برای هدایت مردم آغاز شد. در مفاتیح، اعمال وارد شده در این شب و روز نوشته شده است.

سخن آخر

ماه رجب فرصتی طلایی برای خودسازی و تقرب به درگاه الهی است. گویی خداوند سفره‌ای پهن کرده و ما به این ضیافت دعوت شده‌ایم تا بیشترین بهره را از آن ببریم و بتوانیم خود را برای ورود به ماه شعبان و رمضان آماده کنیم. امید آنکه وقتی ندای «این الرجیبون» در آسمان پیچید، ما نیز در زمرة کسانی قرار بگیریم که کوله بارشان را پر از نور بندگی کرده‌اند.

۱. محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، فضائل الأشهر الثلاثة، ص ۴۲.

۲. محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، فضائل الأشهر الثلاثة، ص ۴۲.

۳. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ج ۴۹، ص ۱۳.